

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljalati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-srbska vojna.

Ponesrečeni srbski poskusi.

Srbske čete so se poskusile izkrcati na takozvanem ciganskem otoku v Savi pri Belgradu. Naši so mirno čakali, nato pa so pričeli obstreljevati iz strojnih pušk. Srbske čete so se morale naglo zopet umakniti.

Bombardiranje Belgrada.

Glavni stan poroča: Na južnem bojišču smo odgovorili na ponovno obstreljevanje odprtega mesta Oršove dne 6. aprila s kratkim bombardiranjem Belgrada.

Francoska pomoč za Srbijo.

Okrog 40 francoskih zdravnikov in več francoskih infanterijskih častnikov je odpotovalo v Niš.

Avstrijsko-ruska vojna.

Boji v Karpatih.

Na fronti v vzhodnih Beskidih vlada v splošnem mir, ker smo krvavo odbili vse ruske napade.

V vzhodnih sosednjih odsekih karpatske fronte, kjer napadajo močne ruske čete, se vrše boji.

Na vzhodni meji med Prutom in Dnjestrom so naše čete odbile premočni ruski naval. V 10. do 15. vrstah je sovražnik zapored podnevi izvršil napad na raznih točkah bojne fronte. Boj je trajal do večera. Povsodi smo prisilili nasprotnika, da se je umaknil s težkimi izgubami.

Zlasti pred najjužnejšim odsekom se je sovražnik umaknil begu podobno.

Odbiti ruski napadi pri Uzsoku.

Na fronti v vzhodnih Beskidih se vrše boji samo v gorenji dolini Laborce in na višinah južno od Wirawe. Na novo vporabljen ruski ojačenja so nas prisilili, da smo nekoliko umaknili na obeh straneh Cisne in Berechy Grna se boreče ekspozirane čete. Napade na naše pozicije severno od

prelaza Uzsok smo krvavo odbili. Izmed ruskih čet, ki so se najzadnje nahajale pred Przemyslom, smo sedaj vse divizije konstatirali na karpatski fronti. V jugovzhodnji Galiciji samo artilerijski boji. Pred našimi pozicijami med Prutom in Dnjestrom vlada po uspešnih bojih dne 1. aprila mir.

Pri Uščiju Biskupju vzhodno od Zaleszykov so močnejše sovražne sile skušale pridobiti tla na južnem bregu reke Dnjestra. Po večurnem boju smo jih odbili, vjeli 1400 mož, ter vplenili 7 strojnih pušk.

V Karpatih trajajo boji na višinah na obeh straneh reke Laborce. Na vzhodnih vzporednih višinah izvršeni protinapad je potisnil doslej srdito napadajočega sovražnika iz več pozicij. Vzhodno od Wirawe smo odbili močan ruski napad. V teh bojih smo vjeli 2020 Rusov. Severno od prelaza Uzsok je položaj neizpremenjen. Ponoven ruski napad se je ponesrečil po kratkem boju.

Med Lupkovom in Uzsokom.

Naravnost nadčloveške napore zahteva boj od naših čet, katerim je določeno, da branijo na kakih 70 km dolgi sredini fronte v Karpatih med Lupkovom in prelazom Uzsok že več dni naval vedno iznova ojačenih ruskih čet.

Vrhovi na severnem pobočju Karpatov, ki so jih vsled brezprimerno slabega vremena v dolgi borbi zavojevali, so sedaj cilj ruskih čet, da bi prodrle do glavnega grebena, katerega so jim naše čete koncem januarja in začetkom februarja odvzele. Še ni opaziti na ruski strani, da bi jim moči pešale v tem valovečem boju; očitno je, da pošiljajo tu sem neprestano nove rezerve, dočim je ostalo vzhodnje krilo že delj časa pasivno in je napadalna sila zahodnih čet pri Dukli očitno popustila.

Boji v Bukovini.

Na skrajnem desnem krilu gališkega bojišča, to je v kotu Bukovine, Rusije in Romunske, se vrše že več dni vedno silnejši krvavi boji. Ti boji so se na obsegu vedno bolj razširili, ker sovražnik dan na dan bolj ojačuje svojo fronto. Kakor silno pa tudi napada sovražnik, ni se mu posrečilo odločiti se vzhodno od Zaleszykov na črti do ruske

meje in na severnem bregu Dnjestra. Tu se obrača sovražna ofenzivna črta proti jugu ter sega pred naše pozicije v okolici Bojana. Vsi napadi in naskoki sovražnika so bili pod najtežjimi izgubami za njega odbiti tako, da po našem prodiranju iz Črnovic nismo izgubili niti koraka tal.

Bitka v Karpatih.

Sredi meseca marca je stopila v novo fazo velika, sedaj že od 25. januarja trajajoča karpatska bitka in sicer vsled započetege navalnega močnejših ruskih mas preko karpatskega pogorja. Tako v nižini Dukle, kakor tudi v prostoru med prelazoma Lupkow in Uzsok so izvršili Rusi neopazne napade. Pri tem so neprenehoma nadomeščali grozovite bojne izgube z nadomestnimi formacijami, ki so jih imeli zadaj pripravljene, v zadnjem času pa so pritignili tudi v orjaško borbo obkoljevalno armado, ki je postala prosta pred Przemyslom.

Napadom, ki so jih na celi fronti pričeli, ne oziraje se na človeški material, so bili naravno usojeni posamni uspehi. Vendar pa srditi, sedaj že 4 tedne trajajoči boj nikakor ni dosegel tega rezultata, da bi mogli Rusi osvojiti one pozicije, iz katerih so jih vkljub najsrdečjemu odporu in neugodnosti nenormalno ostre zime prepodili naši koncem januarja započeti napadi.

Od prelaza Uzsok nadalje se nahaja vzhodni del karpatskega pogorja v naši posesti. Tudi zapadno od gorskega prelaza Uzsok se nahajajo naše čete v junaškem odporu na prvih tostranskih grebenih in vrhovih.

V dolini reke Laborce in na ozemlju Dukelske nižine se je prvi sredi meseca marca započeti poskus prebiti našo fronto ponesrečil s težkimi izgubami. Tudi najnovejši silen sunek ni mogel prebiti naše fronte in šele v zadnjih dneh je naš protinapad vzhodno od doline reke Laborce ne samo ustavil sovražni naval, marveč je tudi donesel zavezniškemu orožju pomemben uspeh, čegar obseg se izraža v velikem številu vjetnikov, vpljenih topov, strojnih pušk in številnega vojnega materiala. Na višinah vzhodno od doline reke Laborce so včeraj zavzele nemške in avstrijske čete močne ruske pozicije ter pri tem vjele

PODLISTEK.

Podmorski čoln.

Ze od nekaj se je mislilo na to, kako bi se sovražnika oškodovalo na morju, kako bi se mu uničilo ladjo in žnjo tudi njega samega. Tako so se v prejšnjih časih plavaji in potapljači ponoči približevali sovražnim čolnom in jih skušali navrtati, jim zvezati vesla ali jih odrezati ter privezati nanje težke uteži, da bi se zmanjšala njih hitrost. Ze neka pesem iz 12. stoletja pripoveduje, kako je dvorni norec Markolf prekanil modrega kralja Salomona ter se zasledovalcem odtegnil na ta način, da si je zgradil čoln, v katerem je lahko prebival 14 dni pod vodo. Istotako poroča škof Olaus Magnus iz Upsale, da pomorski roparji vozijo v usnjatih čolnih pod vodo ter navrtajo mimogredoče trgovske ladje. Najprej so iznašli „potapljalni zvon“, potem „grški ogenj“, ki je gorel v vodi in pozneje je postal takozvani „brander“ običajno sredstvo v pomorski vojni. Ta malo nevarna in enostavna sredstva so se polagoma izpopolnila v morsko mino in podmorski čoln.

Podmorski čoln se v bistvu razlikuje od mine po tem, da spravi razstrelilno snov po lastnem obratu do sovražnika, dočim pritrdjena in mirna mina učinkuje šele potem, ako se ladja vanjo zadene. Ze iz vsega početka je bilo jasno, da je podmorski čoln dokaj boljše bojno sredstvo kot mina. Uspešno je delal poizkuse s podmorskimi čolnom že Nizozemec Cornelij Drebel v 17. stoletju. Pred osmimi deset-

letji sta Bauer in Fullon poizkušala zgraditi podmorski čoln, ki bi ponesel smodnik pod sovražno ladjo. Toda eksplozija smodnika bi mogla uničiti tudi lastni podmorski čoln. To je bilo sicer nevarno, a morda bi bilo vzlic temu obveljalo to načelo, ko bi bil uspeh le količjak zasiguran. Toda tehnika še ni bila tako daleč, da bi bila gradila podmorske čolne, ki bi vsaj z nekoliko sigurnostjo lahko vozili krajši čas pod vodno površino. Po teh ponesrečenih poizkusih je nastal daljši presledek in šele leta 1890. se je začelo zopet resno misliti na rešitev tega problema. Pospešila je gradbo podmorskih čolnov v prvi vrsti iznajdba samogibajočega se torpeda. Kakor znano, je treba torpedo le v zaželeni smeri spustiti v vodo. Kakor hitro je torpedo v vodi, začne delovati na njem pritrdjeni stroj in sedaj odhiti kakor ladja v dani smeri, dokler ne prispe do sovražnika, katerega zadene pod vodo, kjer se razpoči in s tem preluknja ladjo ali jo pa vsaj težko poškoduje. S to iznajdbo je bila največja težkoča podmorskega čolna odstranjena, a ostalo je še nebroj drugih. Kakor rabi torpedni čoln tmimo noči, da uspešno napade pozornega sovražnika; tako je treba, da plava podmorski čoln pod vodo, da je kos svoji nalogi. Ako se nahaja podmorski čoln pod vodo, ga seveda ni mogoče videti, a tudi iz njega ni mogoče ničesar razločevati. Ako naj podmorski čoln zadosti svoji nalogi, mora imeti posadka prost razgled, ker drugače ne more najti sovražnika, ga napasti in pravilno ter učinkujoče izstreliti torpedov. V to svrhu so iznašli aparat, obstoječ iz zrcal, leč in prizem, takozvani periskop. Periskop je nameščen

v dolgi, navpični, dvojni cevi, koje prvi del se nahaja vedno v notranjosti podmorskega čolna, konec pa se lahko porine kakor daljnogled na površino. Skozi odprtino pade slika vsega, kar se nahaja v gotovem okrožju v zrcalo, ki potom žarkov prenese sliko navzdol. Seveda poveljnik podmorskega čolna porablja periskop na ta način le tedaj, kadar ga razmere silijo ostati pod vodo, a mora vedeti, kaj se godi na površini. Sicer se podmorski čoln kaj hitro potaplja, a vorna hitrost torpedovk in malih križark, njegovih najhujših sovražnikov, je istotako izredno velika. Tudi hitrosti streljanja in razdalje strelav ni podcenjevati. Povrhu pa pride še v poštev, da se s pomočjo daljnogledov lahko natančno strelja tudi na najmanjše predmete, in zato sme podmorski čoln rabiti periskop le z največjo opreznostjo. Jako lahko se namreč pripeti, da zapazi sovražna ladja cev in jo razstrelji. Potem seveda mora podmorski čoln na površino in njegova usoda je zapečaten. To se je naprimer pripetilo nemškemu podmorskemu čolnu U 15.

Tako ima umetni razgled podmorskega čolna še vedno dovolj pomanjkljivosti, s katerimi se mora računati. Velika hiba obstoja v tem, da že v mraku s pomočjo periskopa ni mogoče več dobiti dovolj jasnih slik v notranjost čolna. V takih okoliščinah mora torej ostati podmorski čoln brezdelan ali pa mora priti na površino, kar je zanj lahko usodopolno. Eden glavni nedostatek podmorskih čolnov je tudi njih omejena hitrost pod vodo. Goni jih akumulatorska baterija. Na površju vozijo s pomočjo petrolejskih motorjev, sicer hitreje, a

5040 mož. V sosednjih odsekih smo krvavo odbili z velikimi izgubami za sovražnika več napadov ter zopet vjeli 2530 Rusov. V jugovzhodni Galiciji se je ponesrečil sovražen nočni napad na višine severnovzhodno od Otynije. Pri ruskem poskusu jugozapadno Szizia-Biskupja prodreti na južni breg Dnjestra, smo uničili dva bataljona ruskega Aleksandrovskega pehotnega polka.

Nov plen naših čet na vrhovih vzhodno od Laborceze.

Število na vrhovih vzhodno od doline Laborceze vjetih Rusov se je zvišalo še za nadaljnjih 930 mož. V bojih smo vplenili 2 topa in 7 strojnih pušk ter mnogo vojnega materiala, med njimi nad 5000 pušk. V jugovzhodni Galiciji samo ponekod artiljerijski boj. V zahodni Galiciji in na Poljskem nobene izpremembe.

Poročilo ruskega generalnega štaba.

Štab vrhovnega poveljnika objavlja: Naša ofenziva v Karpatih napreduje z enakim uspehom. Tekom 1. aprila smo s posebnim uspehom prodirali v odseku Wolfa Michowa v smeri proti Uzsoku.

Vkljub trdovratnemu odporu sovražnih čet, navzlic obsežni uporabi eksplozivnih sredstev in kljub žilavim protinapadom ugroža naša armada nasprotnika. Zajela je mnogo vjetnikov ter vplenila strojne puške, streljivo in vozove. Tekom 1. aprila smo vjeli okrog 100 častnikov in nad 7000 mož, ter vplenili nekaj tucatov strojnih pušk.

V Przemyslu vjeti generali.

Z Dunaja poročajo: Po uradnem ruskem poročilu so bili v Przemyslu vjeti ti-le avstro-ogrski generali: general pehote Herman pl. Kusmanek, poveljnih trdnjave, fml. Arpad pl. Tamassy, poveljnik 23. honvedske divizije, fml. Karel Weitzendorfer, fml. Viljem Nickel, in generalni majorji Fridrik Kleiber, Alfred Weber, Rudolf Seide, Artur Kalusker in Juri Komma.

Nemško-francoska vojna.

Boji v Argonih.

Veliki glavni stan, dne 5. aprila.

Belgijci so skušali pritegniti ojačenja v vas Drie Grachten, ki se nahaja razen nekaterih hiš na severnem robu od 3. aprila sem v naši posesti. Toda naš artiljerijski ogenj jih je prepodil. Takisto je preprečila naša artiljerija francoske napadalne poskuse v Argonskem lešu. Močan sovražni napad na višinske pozicije zapadno od Bourenillesa (južno od Varrennesa) se je razbil tik pred našimi zaprekami. Francoski pehotni navalni zapadno od Pout a Moussona niso imeli nobenega uspeha. Pač pa je nam več razstrelb z minami doneslo pridobitve na ozemlju v gozdu Le Pretre.

Ob Ysarskem kanalu južno od Dixmuidena so zasedle naše čete vas Drie Grachten na zapadnem bregu, ki so jo imeli v posesti Belgijci. V gozdu Le Pretre smo odbili več francoskih navalov. Poskus Belgijcev, da bi zopet osvojili pristavo Klosterchoch, ki smo jim jo odvzeli dne 31. marca, se je ponesrečil. Francoski naval v gozdu Le Pretre se je izjalovil. Francoski napad na višino pri Nideraspahu in južno od tod, zapadno od Mühlhausna, smo odbili.

S francoskega bojišča.

Predsednik Poincaré je pregledoval v zadnjih dnevih v spremstvu generalissima Joffreja čete ob

kakor rečeno, lahko vozijo na površju le tedaj, kadar ni nevarnosti. Tudi motorji za podmorske čolne še niso na višini tehnike.

Največja težkoča pri podmorskem čolnu pa je nastanjenje posadke. Tu velja prav posebno stari angleški rek, da se ne vojujejo ladje, ampak njih moštvo. Mali podmorski čolni so takorekoč nabasani s stroji in aparati. Prej je prišlo še posebej v poštev očiščevanje zraka, ker vsled izhlapevanja in eksplozije motorjev dihanje večkrat ni bilo mogoče. To so sedaj sicer izboljšali, a to še ni vse. Pomisliti treba, da mora posadka večkrat dneve in noči prebde v napornem delu, da potrebuje torej nekake udobnosti. Predvsem treba skrbeti za redno in dobro hrano in za vedno izmenjavo zraka. A vzlic temu je življenje na podmorskem čolnu silno težavno in treba je posadki ne le fizične moči, da vzdrži naporno službo, ampak tudi moralne. Kajti ljudje, ki vozijo noč in dan po tujih vodah, ki so obdani od sovražnega brodogoja, ki so vedno pripravljani za napad in vedno pripravljani na mukopolno smrt, morajo imeti pač izredno hrabrost, neupogljivo voljo in goreče domoljubje. Saj se je že precej nemških, angleških in francoskih podmorskih čolnov, razstreljenih od sovražnih ladij, pogreznilo v valove.

Velika vrednost in važnost podmorskih čolnov pa je brezdvomna. Saj nam ravno dogodbe iz zadnjega časa pričajo dovolj jasno, kako veliko vlogo igrajo podmorski čolni v sedanji vojni.

fronti. V nedeljo je obiskal armado v Champagni. Prinesel je mnogim častnikom odlikovanja in jim čestital, istotako je čestital četam k izbornem izgledanju. Predsednik je nadaljeval potovanje čez Souain, Perthes in Mesnilles—Hurlus. V spremstvu generala Langle de Caryja je obiskal predsednik artiljerijske pozicije ob višinah Mesnilla, kjer so baterije ravno delovale. Obiskal je tudi poljske ambulance in govoril delj časa z ranjenci. Pozneje je prispel Poincaré v taborišče kolonijalnih čet.

Veliki boji na Francoskem.

Veliki glavni stan, dne 6. aprila.

Francozje so od včerajšnjega dne posebno aktivni med rekama Mas in Mosel. Z uporabo močnih čet in številne artilerije so izvršili napade severnovzhodno, vzhodno in jugovzhodno od Verduna, pri Ailly Apremontu, Flireyju in severozapadno od Pont a Moussona. Severnovzhodno in vzhodno od Verduna se ti napadi vsled našega ognja sploh niso mogli razviti, jugovzhodno od Verduna pa smo jih odbili. Na vzhodnem robu višin ob reki Mas se je sovražniku posrečilo zasesti mal del naših najsprednejših jarkov. Tudi od tod smo ga ponoči zopet prepodili. Borba v okolici Ailyja in Apremonta se je vršila tudi ponoči, toda brez vsakega uspeha za nasprotnika. V okolici Flireyja so se vršili srditi boji; več francoskih napadov smo odbili. Zapadno od gozda Le Pretre se je razbil močan napad severno od ceste Flircy-Pont a Mousson. Vkljub zelo težkim izgubam, ki jih je sovražnik pretrpel v teh bojih, je treba po njegovi zopetni razpredelbi čet domnevati, da bo tu nadaljeval svoje napade, ker se je jasno pokazala popolna brezupnost njegovih naporov v Champagni.

Nemci so odbili vse napade na francoskem bojišču.

Veliki glavni stan, dne 7. aprila.

Pristave pri Drie Grachten, ki smo jih včeraj zasedli in ki jih je sovražnik razstrelil z ognjem najtežje artilerije in min, smo snoči zapustili. V Argonih se je razbil sovražni napad v ognju naših lovcev. Severno-vzhodno od Verduna je došel francoski naval samo do naših predpozicij. Vzhodno in jugovzhodno od Verduna se je ponesrečila cela vrsta napadov z izredno težkimi izgubami. Na višini Combres smo z našim ognjem uničili dva francoska bataljona. Pri Aillyju so naše čete izvršile protinapad, ter potisnile sovražnika v njegove stare pozicije. Tudi pri Apremontu ni imel sovražnik uspeha, takisto so se popolnoma ponesrečili drugi francoski navalni pri Flireyju. Številni mrtveci so pokrivali ozemlje pred našo fronto. Število le-teh se je povečalo še s tem, da so Francozje pometali pred fronto svojih pozicij mrtve vojake, ki so padli v njihovih lastnih strelskih jarkih. Na vzhodnem robu gozda Le Pretre je eden izmed naših bataljonov v bajonetnem boju odbil močne voje 13. francoskega polka.

Boji ob francoski fronti.

Kakor poroča „Daily News“, se vrše ob Yseri skoraj izključno artiljerijski boji. Nemci štedito z municijo, medtem ko Francozi izstreljavajo neprenehoma velike množine municije. To sicer napravi na sovražnika precejšen moralčen vtisk, a kmalu se bo pokazala tudi slaba stran tega zapravljanja municije. Skoraj gotovo so zavezniki izdali parolo za največjo uporabo municije, ker prihajajo za angleško fronto velikanske množine artiljerijske municije. V aprilu je pričakovati odločilnih napadov na nemško fronto južno od fronte ob Yseri. Ti napadi naj pridobe kraje Lens, Douai, Ostricourt, Lille in Roubaix, ki so važni zaradi industrije za dobavo za francosko armado.

Bombardiranje Calaisa.

V zadnjem tednu so nemški letalci vsaki dan obiskali Calais. Tri dni zapored so letalci metali bombe, ki so zadele pristaniške naprave.

Število čet na francoski fronti.

Pariški listi so izračunali, da imajo zavezniki na zahodni fronti všteti rezerve 2,800.000 mož. Nemci imajo približno enako število čet. Angleška ekspedicijska armada pa šteje sedaj baje 700.000 mož.

Mine.

Neki nemški obrežni parnik je zadel predvčerajšnjem na mino par morskih milj zahodno od Sassnita. V četrtek se je ponesrečil neki drugi nemški obrežni parnik med Sassnitzom in Arkono. V soboto je zadel nemški parnik „Gretche Hemroht“ iz Emdena, z 2419 tonami, na poti iz Stockholma v neko nemško pristanišče na mino in se potopil.

Pomorska plovba v Baltičkem morju je silno nevarna, ker se je odtrgalo vsled tajanja ledu več preje ob ruski obali zasidranih min. Te mine, ki jih sedaj tok žene proti jugu ugrožajo plovbo v vodah v bližini Trelleborga in Sassnita. Tudi plovba s plavi je sedaj tu začasno ustavljena. Velike množine mleka iz Južne Švedske morajo iz Kodanja prevažati čez Gjedser-Warnemünde.

Nemško-angleška vojna.

Nemške pošiljatve zaplenjene.

V zadnjih 8 dneh so zavezniške stražne ladje na krovu raznih parnikov zaplenile nad 250 pošiljatev nemškega izvora. Pet parnikov so ladje odvedle v pristanišča, da so izkrcale iz Nemčije došlo blago, odnosno tjakaj namenjeno.

Boj v vzhodni Afriki.

Patrolja zaveznikov je napadla Nemce dne 17. marca pri Abercornu ob jezeru Tanganjika ter jih vrgla po živahnem boju nazaj. Nemci so izgubili enega častnika in 3 vojake mrtve ter mnogo ranjenih. Na strani zaveznikov so bili mrtvi en prostovoljec in 2 Askarija, ranjena pa dva Askarija.

Izgube angleške trgovinske mornarice.

Ladje, ki jih je angleška trgovinska mornarica izgubila, so imele v sledečih mesecih to-le vrednost: avgusta 426.171 funtov, septembra 857.595, oktobra 956.806, novembra 85.263, decembra 137.796, januarja 268.328, februarja 182.011, skupaj 2,914.571 funtov šterlingov. Izgubljeni tovari pa so bili vredni avgusta 1,015.100 funtov, septembra 903.535, oktobra 1,768.220, novembra 85.550, decembra 53.190, januarja 459.664 in februarja 191.358, skupaj 4,744.617 funtov šterlingov.

Ustavljen transport indijskih čet v Evropo.

Glasom poročila „Novega Vremena“ so izbruhnili nemiri med angleškimi četami v Ouraceju v Indiji. Podkralj je na podlagi obsednega stanja odstavil večino domačih oblasti in je odredil, da se do preklica indijske čete ne pošiljajo več v Evropo.

Potopljen podmorski čoln U 29.

Wolffov biro javlja: Nj. V. podmorski čoln U 29 se doslej s svojih zadnjih operacij ni povrnil. Po vesteh, ki jih je izdala angleška admiraliteta dne 26. marca, se je baje čoln potopil z vso svojo posadko. Ladjo je torej smatrati kot izgubljeno.

Oborožene trgovske ladje.

„Daily Chronicle“ poroča iz Montreala, da imajo vse angleške trgovske ladje iz Kanala, ki so dospele v zadnjih 14 dneh semkaj, topove in strojne puške na krovu. V kanadskih pristaniščih sedaj splošno oborožujejo trgovske ladje.

„Salvation Army“

„Daily Telegraph“ poroča z dne 20. marca pod naslovom „Komfort ob fronti“ to-le: Kralj si je ogledal iznajdbo angleške družbe „Salvation Army“, ki naj služi namenu, vojakom v fronti pripraviti tople pijače. Kralj je izrekel svoje popolno zadovoljstvo. Gre tu za nekake motorne poljske kuhinje, ki se bodo kakor hitro mogoče spravile na bojno polje. Vozovi imajo jako močna kolesa in so podobni motornim ambulancam, ker imajo namen delovati v zvezi z „Rdečim križem“. Iz tega vzroka imajo tudi znamenje Rdečega križa. Nameravajo jih spraviti na bojnem polju v največjo bližino strelskih jarkov, da se da lahko vojakom, ki gredo, ali pridejo iz strelskih jarkov, vroč čaj, kavo, kakao ali juho. Na vsakem takem motornem vozu se bo nahajal pridigar družbe „Salvation Army“ in šoferji. V notranjosti voza bo tudi cela priprava, ki se rabi za obhajilo: prenosni altar, kelih in druge take cerkvene stvari.

Nemško-ruska vojna.

Odbit ruski napad na Mariampol.

Veliki glavni stan, dne 5. aprila.

Ruski napad na Mariampol smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika. Sicer se ni na celi fronti ničesar prigodilo. Ruske napade v okolici Avgustowa smo zavrnil.

Nemški letalci na severnem vzhodnem bojišču.

Zadnje dni so bili sovražni letalci zelo agilni. V odseku Ostrolenke je vrglo 15 sovražnih aeroplanov dne 29. marca kakih sto bomb proti neki hiši, ki so jo imeli za ruski glavni stan. Baje ni zadela nobena bomba hiše.

Rusko uradno poročilo.

Vzhodno od Njemena se boji nadaljujejo. V okolici Krasnopolja vzhodno od Suvalkov so naše čete včeraj nadaljevale uspešno ofenzivo. V Karpatih traja naša ofenziva. Vjeli smo mnogo sovražnikov in vplenili 5 strojnih pušk. Na fronti zapadno od Njemena smo izvojevali 31. m. m. važen uspeh nad Nemci. V okolici Krasne zapadno od Simna se je pričel sovražnik vsled ljutega pritiska naših čet naglo umikati. V Karpatih smo vzeli v okolici Volaniciove in Lutoviske več silno utrjenih avstrijskih pozicij, navzlic ljutemu avstrijskemu ognju in visokemu snegu. V smeri Khotin smo se uspešno bojevali proti nekaterim avstrijskim bataljonom, ki so bili zavzeli utrjene pozicije proti krajema Szilowey in Nainsy.

Izpremema v poveljništvu ruske severne armade.

General Aleksejev je bil imenovan na mesto generala Russkega za vrhovnega poveljnika ruskih severnih armad. Aleksejev se je udeležil rusko-turške vojne leta 1877. in je bil za časa japonske vojne generalštabni šef kijevskega vojaškega okrožja.

Uničen ruski bataljon pri Andrzejewu.

Veliki glavni stan, dne 7. aprila.

Pri navalu na ruskih tleh pri Andrzejewu, 30 km južno od Memla, je uničila naša konjenica en ruski bataljon, od katerega so bili poveljnik, 5 častnikov in 380 mož vjetih, 120 jih je bilo ubitih in 150 pa težko ranjenih. Neki drugi ruski bataljon, ki je prišel na pomoč, smo odbili. Mi smo imeli 6 mrtvih.

Zavrtnjeni ruski navall na Poljskem.

Veliki glavni stan, dne 6. aprila.

Ruski napadi vzhodno in južno od Kalwarie, kakor tudi vzhodno od Augustowa so bili brezuspešni. Sicer je položaj na vzhodu neizpremenjen.

Turčija proti tripelententi.

Turški komunike.

Glavni stan objavlja ta-le komunike:

Dne 21. marca je obstreljevala neka angleška križarka trg Muileh na obrežju Hedžasa in skušala izkrcati čete. Ker smo jih preprečili izvesti njeno nakano, se je vrnila drugi dan zopet in je tri ure obstreljevala trg, pri čemer je bila razdejana mošeja, proti kateri je bil ogenj v prvi vrsti naperjen, ter poškodovanih več hiš. Sovražnik je zopet poskusil, da bi na čolnih izkrcal čete, toda odpor naše posadke in oboroženega prebivalstva ga je pregnal, pri čemer je imel težke izgube. Nato se je križarka umaknila. Mi nismo imeli nobenih izgub.

Brzjavna poročila javljajo, da so se pojavili pred Edre Hmidom 3 križarke, 2 torpedovki in 4 iskalci min ter 1 hidroplan. Po 6 urah so sovražne ladje zopet odplule.

Nekateri sovražni iskalci min so se poskusili približati dardanelski ožini; turški topovi pa so jih pregnali. Dve oklopni križarki, ki naj bi bili ščitile iskalce min, sta pričeli na trenutek iz velike daljave in brezuspešno streljati ter sta se potem tudi umaknili.

Granata turških baterij je pri Kumkale zadela in potopila nekega sovražnega iskalca min, ki se je skušal približati dardanelski ožini.

Na kavkaški fronti je sovražnik napadel naše sprednje voje pri Čkanu blizu meje. Po 18urnem ljutem boju so turške čete potisnile sovražnika preko meje. Turški voji so zasedli sovražne vasi v okolici Khosora in Parakesa južno od Tavškerta. Sovražnik ni izvršil nobenega resnega napada proti Dardanelam. Dve sovražni oklopnici sta jeli obstreljevati turške ob vhodu Dardanel nameščene baterije ter ste izstrelili brez vsakega uspeha 300 granat. Potom različnih opazovanj pa so dognali, da so strelili turških baterij zadeli 1 sovražno oklopnico in 1 torpedovko. Na ostalih bojiščih nimamo beležiti nobenih posebnih izprememb.

„Goeben“ in „Breslau“ zopet pri delu.

Bivši nemški, sedaj turški vojni ladji ste zopet hlabro na delu. Iz Petrograda javljajo, da ju je dne 3. t. m. zalotilo rusko brodovje tik ob krimski obali. Pričelo se je obstreljevanje na zelo velike distance. Rusi so preganjali hrabri vojni ladji do večera ter so poslali za njima ponoči torpedovke. Te so ju napadle kakih 100 milj od Bospora, toda „Goeben“ in „Breslau“ sta se boju izognili.

Ednajst zavezniških ladij potopljenih.

Zavezniki so najeli v Pireju 12 velikih grških jadernic, ki so natovorjene z municijo odplule v Mudros. Spotoma pa je morski vihar potopil 11 teh ladij. 35 mož je utonilo.

Grška poročila pravijo, da so izkrcevalne čete, ki se nahajajo na Lemnu, popolnoma demoralizirane.

* * *

Srbsko-bolgarski obmejni konflikt.

Dne 2. t. m. proti 2. uri, so napadli bolgarski četaši v vojaških uniformah iznenada srbsko kulo pri Valandovu. Srbske obmejne straže so se morale umakniti proti kolodvoru v Strumici. Ob 5. zjutraj so zasedli Bolgari vse višine na levem vardarskem bregu. Boji se nadaljujejo. Število mrtvih in ranjenih je na obeh straneh znatno. Priporočuje se, da so Bolgari ugrabili 2 srbska topa. Ranjenci pripovedujejo, da vodijo četaše bolgarski častniki in da je četašev nekaj več kakor za en polk. Mnogi so mnenja, da napada sploh niso izvršili četaši, temveč regularni bolgarski vojaki. V bližini se nahajajoči obmejni detašmaji so prispeli na pomoč. Telefonski in brzjavni promet z Gjevgliljem in Solunom je prekinjen.

Ameriški vojni material za Rusijo.

Osemnajst topov, ki nosijo daleč, ameriškega izdelka in ki naj se oddajo ruski armadi, čaka v Vancouveru, da jih vkrcajo. Istotako 384 tovornih avtomobilov. Topovi so istega tipa, kakor že prej odposlani in ki so jih Rusi najbrže uporabljali pri obleganju Przemysla.

Nota Zedinjenih držav Angliji.

Nota Zedinjenih držav, glede angleških odredb na morju, da prepreči vso trgovino z Nemčijo, ki je bila danes objavljena, naglašja, da je angleška blokada, kakor jo definira angleška naredba, nekaj novega, ker onemogoča prosti pristop k mnogim nevtralnimi pristaniščem, katerih blokirati Anglija nima pravice. To je izrazito kršenje suverenitetnih pravic narodov, katerih ladje so izpostavljene temu kršenju. Nota priznava, da je v pogojih pomorske vojne nastopila velika izpremema ter izreka mnenje, da bo lahko, dovoliti vsakemu legitimnemu prometu z nevtralnimi pristanišči, dovoliti prosto plovbo skozi kordon. Nota izraža zadoščenje Zedinjenih držav glede zagotovil angleške vlade z ozirom na način, kako naj se izvede blokada ter izreka mnenje, da se bodo določbe angleške odredbe, katerih stroga izvedba bi kršila pravice nevtralnih držav, pri praktični uporabi primerno uporabljale in da se ameriškim trgovskim ladjam, ki vozijo iz nevtralnih pristanišč v nevtralna pristanišča, ne bodo delale težkoče, če ne bodo vozile konterbande ali blaga, ki je določeno za pristanišča v vojnem območju, ali ki prihajajo iz takih pristanišč. Končno pravi nota, da je ameriška vlada prepričana, da bo dala Angliji za morebitno kršenje pravic nevtralnih držav, popolno zadoščenje.

DNEVNE VESTI.

V pokoj je šel general infanterije Blaž Schemua (Žemua), čigar oče je bil rodom iz Gorij pri Bledu. Sedaj vpokojeni general Schemua je bil po odstopu Hötendorfa nekaj časa šef generalnega štaba, pa se je med balkansko vojno umaknil in je zopet Hötendorf stopil na njegovo mesto.

Ogrski državni zbor. Ogrski korespondenčni urad javlja: Ministrski predsednik grof Tisza je z dopisom obvestil predsedstvo ogrske poslanske zbornice, da je njegovo Veličanstvo na njegov predlog s svojoročnim pismom sklicalo odgojeni ogrski državni zbor na dan 19. aprila.

Razglas. Z ministrsko naredbo z dne 29. marca 1915. št. 80. drž. zak. podvrgele so se tudi zaloge cinka vsakomesečni dolžnosti naznanitve, ki obstoja po ministrskem ukazu z dne 7. februarja 1915 št. 27. drž. zak. za gotove kovine in zlitine. Dolžnost naznanila odpade, ako zaloga cinka, rude, predproduktov, starega gradiva, odpadkov pepela, in opilkov (oztržkov) te kovine ne presega količine 200 kg. Te zaloge je treba naznaniti zajedno s drugimi kovinami in sicer je vposlati prvo naznanilo na predpisani tiskovini v dveh izvodih po stanju dne 31. marca 1915 najkasneje do vstevšega 8. aprila 1915 na podpisano c. kr. okrajno glavarstvo.

Razglas. Predpisi min. naredbe z dne 30. januarja 1915 št. 24. drž. zak. ter z dne 20. marca 1915 št. 70. drž. zak. o izdelovanju kruha in peciva se ne opazujejo povsod, ter se še vedno dogaja, da se za izdelovanje kruha rabi v pretežni množini nemešana pšenična moka. Ni treba še posebno poudarjati, da tako postopanje težko škoduje splošnemu preživiljanju. Zatorej je vsakogar posameznika dolžnost, da nastopi proti takemu početju ter vsak prestopok ovadi bližnji orožniški postaji. Prestopki pa se bodo tuuradno z največjo strogostjo kaznovali.

Obdarovanje rekonvalescentov v Kranju. Na Veilko soboto popoldne so se zbrali pod poveljstvom gospoda majorja Marka Krmpotiča rekonvalescenti na dvorišču cesarja Franca Jožefa gimnazije, kjer so jih naše dame obdarile s cigaretami, piruhi, kruhom in denarjem. Med razdelitvijo daril je igrala godda gasilnega in reševalnega društva.

Andrej Rape. Mladini. IV. zvezek s 14 slikami. V. zvezek z 2 slikama. Ljubljana 1915. Izdalo in založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ v Ljubljani. Natisnila Učiteljska tiskarna. Cena vsakega zvezka 1 K, s poštnino 16 v. več. Četrtri zvezek prinaša na 94 straneh 12, peti zvezek pa na 88 straneh 10 kratkih povestic in črtic, pisanih v lepem jeziku in prijetnem slogu. Vsebina je preprosta, lahko umljiva in zanimiva. Knjižici prav priporočamo v nakup.

Ustreljena divjačina v kranjskem okraju tekom 1. 1914. Kakor se nam poroča iz lovskih krogov, je bilo pretečeno leto v področju kranjskega glavarstva ustreljeno: 2752 zajcev, 295 srn, 1090 poljskih jerebic, 44 divjih koz, 38 jelenov, 97 jerebic, 149 lisic, 51 divjih petelinov, 211 fazanov, 92 gozdnih kljunačev, 2 močvirnata kljunača, 77 prepelic, 46 divjih rač, 22 kun, 26 jazbecov, 391 veveric, 128 skopcev, 11 orlov, 26 podlasic, 20 sov, 10 skalnih jerebov, 2 kunca in 545 vran ter srak.

Cepljenje koz za člane okrajne bolniške blagajne v Kranju po blagajničnem zdravniku g. dr.

Edvarvu Šavniku se vrši na njegovem domu dne 11. 18. in 25. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne.

Članom pomožne bolniške blagajne v Kranju. Vspricho nevarnosti zoper epidemijo koza se uvede varnostno cepljenje članov pomožne bolniške blagajne in bo v to svrhu cepil, oziroma precepoval blagajnični zdravnik g. dr. Šavnik v Kranju počenši od „bele nedelje“ tri nedelje zaporedoma, to je dne 11., 18. in dne 25. aprila t. l. od 10. do 12. ure dopoldne na svojem domu člane pomožne bolniške blagajne, ki se mu javijo. Ker so koze jako nalezljiva bolezen, katera se prenese od človeka na človeka, poziva načelstvo pomožne bol. blagajne vse člane, da se prav mnogobrojno v navedenih nedeljah udeležijo cepljenja koz. Načelnistvo.

Redka obletnica. Prave bele vrane so danes uslužbenci, ki skozi dolgo vrsto let v eni in isti hiši pošteno in skrbno opravljajo svoje delo, ki so zvesto udani svojemu gospodarju in uživajo njegovo popolno zaupanje. Lep vzgled takega moža je g. Lovrenc Grohan, ki je 5. aprila t. l. praznoval štiridesetletnico, odkar je vstopil v barvarijo tvrdke M. Pirc v Kranju. Razen 10 mesecev, katere je za časa okupacije Bosne in Hercegovine prebil kot dragonec v vojni, je Lovrenc Grohan od 5. aprila 1875. naprej nepretrgoma v službi imenovane tvrdke.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani priredi danes zvečer ob 1/2 8. uri v veliki dvorani „Narodnega doma“ na korist ranjencem v ljubljanskih bolnicah in „Glasbeni matici“ II. dobrodelni koncert, jutri pa istotam in ob isti uri I. javno produkcijo gojencev „Glasbene Matice“. Pri prvem koncertu sodelujejo: Julij Betetto, c. kr. dvorni operni pevec iz Dunaja, Janko Ravnik, koservatorist iz Prage; Josip Vedral, učitelj „Glasbene Matice“ in društveni pevski zbor.

Člani zavoda za promet žita. Minister za notranje zadeve je v smislu § 11. statuta vojnega zavoda za promet žita na Dunaju imenoval med drugimi za člane tega zavoda deželnega poslanca kranjskega veleposestnika bar. Apfaltrerja v Križu pri Kamniku, in državnega in deželnega poslanca in predsednika Kmetijske družbe na Kranjskem, Frana Povšeta v Ljubljani.

Finančna centrala. Z Dunaja poročajo: Vlada namerava ustanoviti posebno „finančno centralo“, ki naj podpira delovanje malih denarnih zavodov na ta način, da jim nudi eskomptni kredit, izplačuje predujme na hipotekarna posojila itd. Ta finančna centrala bo izvrševala nad denarnimi zavodi, katerih glavnic ne presega 10 milijonov kron, revizijsko pravico. Finančna centrala bo organizirana kot zadruga s 4000 K deleži, katere prevzamejo posamezni denarni zavodi. Vlada sama se udeleži s 100 milijoni K. Podoben zavod ustanovijo tudi na Ogrskem.

Umrl je v Zgornjih Gorjah dne 6. t. m. trgovec in posestnik g. Martin Schwegel, brat pok. barona ekscelece Josipa Schwegla.

Kanarček je všel, kdor bi ga vjel, naj ga izvoli oddati pri g. Jos. Ovčaku.

Smrtna nezgoda. Posestnika Mihael Oder in Ivan Oder ter 25letni posestnikov sin Fran Žnidar iz občine Bohinjska Bistrica so 30. marca delali v gozdu. Ko so hoteli izpod snega izkopati neko deblo, se je sprožila velika snežna lavina ter pokopala vse tri pod sabo. Ivan Oder se je kmalu izkopal iz snega ter rešil nato brata, med tem ko je bil Fran Žnidar, ko so ga izkopali iz snega že mrtve.

Razglas. V okrajni gozdni drevesnici v Strazišču pri Kranju se odda še kakih 60.000 štiriletnih smrekovih in 20.000 mecesnovih sadik po 8 K za tisoč, postavljenih na pošto ali železnično postajo. Naročila, katerim je priložiti dotično denarno svoto in natančni naslov, naj se pošljejo na c. kr. okr. glavarstvo v Kranju.

Okrajna bolniška blagajna v Kranju.

Št. 55.

Razglas.

Z ozirom na pretečo nevarnost po epidemiji koz, se je za člane Okrajne bolniške blagajne v Kranju uvedlo varnostno cepljenje. V to svrhu bo blagajnični zdravnik g. dr. Edvard Šavnik, počenši z „belo nedeljo“, tri nedelje zapored, t. j. dne 11., 18. in 25. aprila t. l. od 10. do 12. ure dopoldne na svojem domu stavil koze onim blagajničnim članom, ki se bodo pri njem zglasili.

Ker so koze jako nevarna kužna bolezen, ki se prenese od človeka do človeka, pozivlja načelnistvo Okrajne bolniške blagajne svoje člane, da se navedene nedelje polnoštevilno udeležijo cepljenja koz.

Načelnistvo Okrajne bolniške blagajne v Kranju,

dne 8. aprila 1915.

Razširjajte naš list!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhaecker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu,
je slavnemu občinstvu vsak de-
lavni dan od 8. ure zjutraj do 5.
ure popoldne in ob nedeljah do-
poldne na razpolago.

**Spominjajte se
Rdečega križa**

! Nevestam!

**Naistarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

2 52—15
priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, še-
vijotov, kamgarnov in lodnov, platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih
in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**.
Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in naj-
bolje kakovosti. Srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

6 52—15

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS

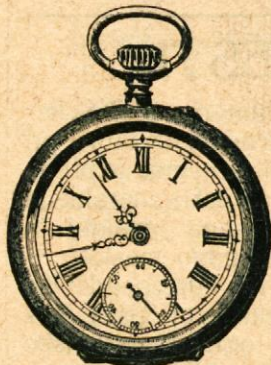
v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885

**Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.**

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

5 52—15
priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
352.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4 1/2%

brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vložne
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.**

Ta najstarejši denarni
zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
4. ure popoldne.